

# مقایسه تطبیقی برنامه آموزشی کارشناسی پرستاری ایران با دانشگاه کیس وسترن رزرو آمریکا

فاطمه مقدم<sup>۱</sup>، نرگس ارسلانی<sup>۲</sup>، لادن ناصح<sup>۱</sup>، مریم احمدی<sup>۱</sup>، فاطمه تقیلی<sup>۱</sup>، مسعود فلاحي خشکتاب<sup>۳</sup>

۱. دانشجوی دکتری تخصصی، پرستاری، گروه پرستاری، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.
۲. دکترای تخصصی، پرستاری، مرکز تحقیقات سالمندی، گروه پرستاری، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.
۳. دکترای تخصصی، پرستاری، گروه پرستاری، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

نویسنده مسئول: مسعود فلاحي خشکتاب، گروه پرستاری، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

ORCID:  
0000-0003-0507-0107

Email:  
fallahi@uswr.ac.ir

## چکیده

مقدمه: بیشتر کشورها، جهت بازنگری و اصلاح برنامه‌های درسی در مقابل تحولات بیرونی، از پژوهش‌های تطبیقی استفاده می‌نمایند. مطالعه حاضر با هدف بررسی شباهت‌ها و تفاوت‌های برنامه درسی کارشناسی پرستاری ایران و کیس وسترن رزرو ایالت اوهایو آمریکا انجام شده است.

روش‌ها: مطالعه توصیفی تطبیقی حاضر، با بکارگیری الگوی مطالعات تطبیقی بردی، در سال ۱۴۰۱ در دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی انجام شد. داده‌ها در چهار مرحله توصیف، تفسیر، همجواری و مقایسه، تجزیه و تحلیل شدند. طبق روش مذکور، برنامه آموزشی دوره کارشناسی پرستاری مصوب وزارت بهداشت و برنامه آموزشی کارشناسی پرستاری مصوب دانشگاه کیس وسترن رزرو اخذ گردید. تحلیل داده‌ها با استفاده از کنار هم قرار دادن عناصر برنامه‌ها و مقایسه نقاط قوت و ضعف آن‌ها انجام پذیرفت.

یافته‌ها: بکارگیری پرستاران بالینی بعنوان مربی یا اجرای برنامه پرسپکتورشیپ، نحوه ورود به رشته، نحوه ورود به بازار کار، سمینارها و پروژه‌های حل مسئله، ارائه دروسی مانند دروس مبتنی بر نیازهای جامعه و جمعیت و همچنین، نقش دانش‌آموختگان، پیامدهای مورد انتظار و تنوع در دروس عمومی از جمله اختلافات اساسی دو برنامه درسی بود.

نتیجه‌گیری: برای ارتقا مهارت‌های نوشتاری و تفکر انتقادی، لازم است، محتوایی از قبیل سمینارها و پروژه‌های حل مسئله مدنظر قرار گیرد و نیز، تنوع سازی دروس عمومی و با عنایت به ویژگی‌های جمعیتی و بیماری‌های مربوطه در ایران، گنجانیدن دروس منطبق با شرایط، مدنظر قرار گیرد. مراقبت مبتنی بر بیمارمحوری، عملکرد مبتنی بر شواهد، استفاده از تکنولوژی و در نهایت دانش و مهارت در سیاستگذاری سلامت، پیامدهای مهمی است که باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

کلیدواژه‌ها: مطالعه تطبیقی، برنامه درسی، کارشناسی پرستاری، آمریکا، ایران.

نوع مقاله: پژوهشی

پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۲/۵

دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۱۰/۴

ارجاع: مقدم فاطمه، ارسلانی نرگس، ناصح لادن، احمدی مریم، تقیلی فاطمه، فلاحي خشکتاب مسعود. مقایسه تطبیقی برنامه آموزشی کارشناسی پرستاری ایران با دانشگاه کیس وسترن رزرو آمریکا. راهبردهای توسعه در آموزش پزشکی. ۱۴۰۱؛ ۳(۱۰): ۷۳-۸۱.

## مقدمه

برنامه‌های درسی آموزش عالی، نقش تعیین کننده و غیرقابل انکاری در تحقق اهداف و رسالت‌های دانشگاه‌ها ایفا می‌کنند، به تعبیری، قلب مراکز دانشگاهی و مهم‌ترین عنصر نظام آموزش عالی محسوب می‌شوند و در توفیق یا شکست اهداف موسسات، نقش کلیدی ایفا می‌کنند (۱، ۲).

برنامه‌های درسی در طول زمان براساس تغییرات پیش رو، نیاز به بازنگری دارند. ارزیابی برنامه‌های درسی، یکی از مهم‌ترین استراتژی‌های بازخورد و ترویج و رشد آموزش از سکون به پویایی است (۳). Miller و همکاران معتقدند، فرایند طراحی و بازنگری برنامه‌های درسی مداوم و پایان‌ناپذیر است. این چرخه که با هدف خلق تجربه یادگیری معنی‌دار انجام می‌گیرد، ممکن است هیچگاه پایان نیابد و با تغییرات در حوزه دانش و فناوری و تغییر انتظارات برنامه‌های درسی، نیازمند بازطراحی و بازنگری شوند (۴).

بیشتر کشورها، جهت بازنگری و اصلاح برنامه‌های درسی در مقابل تحولات بیرونی، از پژوهش‌های تطبیقی بهره گرفته‌اند. پژوهش‌های تطبیقی، یکی از پویاترین رویکردهای علمی است که مورد توجه برنامه‌ریزان آموزشی کشورهای پیشرو بوده و از آن به عنوان شرط لازم برای طراحی نظام آموزشی نوین نام برده‌اند (۵، ۶). این مطالعات، به بیان تفاوت‌ها و شباهت‌ها در مقیاس‌های مختلف پرداخته و استفاده از تجارب موفق کشورها و دانشگاه‌های پیشرو در این زمینه می‌تواند مفید واقع شود (۷).

تلاش برای تامین، حفظ و ارتقا سلامت باعث ایجاد رشته‌های مختلف در علوم سلامت شده است. رشته پرستاری با سابقه مراقبتی طولانی، همپای پیچیدگی نیازهای انسان و گسترش علم و فناوری، پیشرفت‌های زیادی کرده است. علاوه بر این، نیاز به خدمات تخصصی باعث رشد این رشته از جهت محتوا و مقاطع گردیده است (۸). رشد و توسعه این رشته، نه تنها باعث نگرانی درباره کیفیت آموزش شده، بلکه با چالش‌هایی از جمله شایستگی دانش‌آموختگان و برنامه‌های درسی آن مواجه است (۹). این در حالیست که پرستاران، از اعضای حیاتی سیستم خدمات بهداشتی هستند. بنابراین، دانش و مهارت آنان در کیفیت مراقبتی که بیماران دریافت می‌کنند، بسیار تأثیرگذار است (۱۰). بنابراین، جایگاه این قشر مراقبتی در نظام سلامت کشور، بسیار حساس می‌باشد (۱۱).

بنابراین، تفکر و بازنگری در برنامه درسی آن، جزء الویت‌های مطالعات تطبیقی می‌باشد. مطالعات مشابه در راستای مقایسه برنامه درسی کارشناسی پرستاری ایران و برخی دانشگاه‌های برتر جهان انجام شده است که هر کدام توانسته‌اند راه کار مفیدی را در اصلاح و بازنگری برنامه درسی ارائه نمایند. در این راستا، برزو و همکاران بیان کردند، ادغام عمودی دانش و ارتباط منطقی بین دروس ارائه شده، قرار دادن واحدهای درسی در جهت توانمند ساختن دانشجویان در حیطه‌های تفکر خلاق و نقادانه، روابط انسانی، کار در جوامع مختلف و همچنین انجام مصاحبه در جهت بررسی توان ارتباطی و سطح علاقه افراد، قبل از ورود به حیطه پرستاری از نقاط قوت برنامه آموزشی استرالیا نسبت به برنامه آموزشی کارشناسی پرستاری ایران به شمار می‌رود (۱۲). همچنین، حاج‌باقری و همکاران در مقایسه برنامه کارشناسی پرستاری ایران و UCLA آمریکا به این نتیجه رسیدند، انجام مطالعات توصیفی در مورد توانمندی‌های کسب شده و محتوای برنامه می‌تواند با رفع مشکلات احتمالی برنامه آموزشی کارشناسی پرستاری ایران به ارتقای هر چه بیشتر آن کمک نماید (۱۳).

در مطالعه حاضر، برنامه آموزشی کارشناسی پرستاری ایران با دانشکده فرانسیس بین بولتون دانشگاه کیس وسترن رزرو آمریکا مورد مقایسه قرار گرفته است. دانشگاه کیس وسترن رزرو، یکی از دانشگاه‌های ایالات متحده آمریکا بوده که در سال ۱۸۲۶ در شهر کلیولند ایالت اوهایو تاسیس شده است. در رتبه بندی QS در سال ۲۰۲۲، دانشگاه کیس وسترن رزرو با رتبه ۱۶۱ در جهان و با رتبه ۴۱ در بین دانشگاه‌های ملی آمریکا و در رشته پرستاری جزء ۱۰۰ دانشکده برتر جهان می‌باشد. از علل انتخاب این دانشگاه می‌توان به رتبه خوب برنامه‌های آموزشی پرستاری این دانشگاه در سطح کشور آمریکا و جهان، رویکردها و باورهای بین‌المللی، ماموریت رهبری و پیشگامی در پژوهش، آموزش و عمل پرستاری و همچنین تشابه نسبی رشته از لحاظ ساختاری و محتوایی و در دسترس بودن اطلاعات آن اشاره نمود (۱۴). به همین منظور مطالعه حاضر با هدف شناسایی و مقایسه برنامه آموزشی کارشناسی پرستاری ایران و دانشگاه کیس وسترن رزرو آمریکا انجام شد.

## مواد و روش‌ها

اطلاعات جمع‌آوری شده در مرحله اول، با توجه به جزئیات مورد نظر (تاریخچه، فلسفه، چشم انداز، رسالت، نقش دانش‌آموختگان و ...) به طور مجزا طبقه‌بندی و تحلیل شدند. در مرحله همجواری کلیه اطلاعات تجزیه و تحلیل شده در مرحله قبل، جهت مقایسه با یکدیگر در قالب یک چارچوب کلی تشکیل یافتند. در مرحله مقایسه نتایج به دست آمده از نظر شباهت‌ها و تفاوت‌ها مورد ارزیابی و تفسیر قرار گرفتند. جهت بررسی محیط آموزشی و نظام آموزشی دو کشور نیز جستجوی اینترنتی به زبان‌های فارسی و انگلیسی در پایگاه‌های اطلاعاتی SID، PubMed، Google Scholar صورت گرفت.

### یافته‌ها

نتایج حاصل از پژوهش و مقایسه در مورد هر یک از عناصر برنامه درسی در جدول ۱ ارائه شده است. بهره‌گیری از پرستاران بالینی باتجربه در امر آموزش دانشجویان پرستاری با اجرای برنامه پرسپکتورشیپ، نحوه ورود به بازار کار، سمینارها و پروژه‌های حل مساله یا کیستون، ارائه دروسی مانند دروس مبتنی بر نیازهای جامعه و جمعیت، نقش‌های دانش‌آموختگان مانند تسکین‌دهنده، مدافع، مشوق و مکمل یا جبران‌کننده، پیامدهای مورد انتظار مانند عملکرد مبتنی بر شواهد، مراقبت اخلاقی، نحوه استفاده از تکنولوژی و توسعه سیاست‌های سلامت و در نهایت تنوع در دروس عمومی از جمله تفاوت‌های دو برنامه در سطوح مختلف است که می‌تواند مورد توجه سیاست‌گذاران پرستاری قرار گیرد.

مطالعه حاضر یک پژوهش توصیفی تطبیقی است که در سال ۱۴۰۱ در دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی به روش جرج اف بردی انجام شده است. مطالعه تطبیقی با شیوه بردی، روشی است که طی آن دو یا چند پدیده در کنار هم قرار گرفته و تفاوت‌ها و شباهت‌های آن‌ها مورد تحلیل قرار می‌گیرد. این روش از چهار مرحله توصیف، تفسیر و تحلیل، در کنار هم قرارگیری و مقایسه تشکیل شده است (۱۵).

برای دستیابی به اطلاعات مورد نیاز در این پژوهش یک جستجوی گسترده با استفاده از واژه‌های School of Nursing و Nursing Curriculum انجام شد. در ادامه رتبه‌بندی دانشکده‌های پرستاری بررسی گردید و سپس جهت دسترسی به برنامه آموزشی کارشناسی پرستاری، جستجو در داخل سایت هر یک از دانشگاه‌ها با استفاده از کلیدواژه Bachelor of Science in Nursing Program انجام شد. سپس کوریکولوم دانشگاه‌ها بررسی شد و از بین چندین دانشگاه بررسی شده، برنامه آموزشی دانشگاه CWRU آمریکا هم به دلیل پیش رو بودن و هم به دلیل دسترسی به برنامه درسی انتخاب شد. جهت انجام مطالعه در مرحله توصیف، برنامه آموزشی دوره کارشناسی ایران (مصوب ۱۳۹۳) و دانشگاه CWRU آمریکا مورد جستجوی اینترنتی قرار گرفت.

همچنین علاوه بر این مطالب، مقالات مربوط به بررسی وضعیت و نظام آموزشی در این دو کشور نیز مورد بررسی قرار گرفت. مطالب بعد از تدوین، به صورت روان ترجمه شده و توسط محققین به دقت مطالعه شدند. در مرحله تفسیر، کلیه

جدول ۱: مقایسه کلی تشابهات و تفاوت‌های برنامه درسی کارشناسی پرستاری در ایران و دانشگاه CWRU آمریکا

| عناوین  | تشابهات  | تفاوت‌ها   |
|---------|--|--|
| تاریخچه | هر دو برنامه سیر تکاملی را طی می‌کند.  | شروع اولین آموزش پرستاری ایران به ۱۰۷ سال و در CWRU به ۱۲۴ سال پیش برمی‌گردد.  |
| فلسفه   | هر دو برنامه به متاپارادایم‌های مهم پرستاری توجه کرده است.   | در برنامه ایران به اخلاق و کرامت انسانی و نیز فرایند پرستاری تاکید کرده و در برنامه CWRU عمل پرستاری و پرستاری حرفه‌ای را مورد توجه قرار داده است.   |
| رسالت   | هر دو برنامه عمل و مراقبت پرستاری و نیز ارتقا سلامت را مورد توجه قرار داده است.                                    | در برنامه ایران جنبه‌های اخلاقی مراقبت، سطوح مختلف پیشگیری، یادگیری مادام‌العمر و به‌روز نگه داشتن علم مورد توجه بوده ولی در CWRU مدیریت، پژوهش نوآورانه و آموزش مهم تلقی شده است.                                       |
| دورنما  | هر دو برنامه پیشرفت رو به رشد بین‌المللی پرستاری را که مبتنی بر تکامل و تحولات جامعه است، مورد توجه قرار داده است. | در برنامه ایران، ارائه خدمات مقرون به‌صرفه و در دسترس و نیز در کلیه سطوح پیشگیری را مورد تاکید قرار داده ولی در CWRU علاوه بر عمل و مراقبت‌های پرستاری، رهبری در تحقیقات و آموزش پرستاری را نیز مورد توجه قرار داده است. |

|                   |   |  |
|-------------------|---|--|
| نحوه پذیرش        | در هر دو اتمام آموزش متوسطه، آزمون ورودی و سلامت جسمی و روانی الزامات پذیرش است.  | در ایران آزمون ورودی یک بار در سال است ولی در CWRU شش تا هفت بار در سال. مصاحبه اختیاری در CWRU نیز از تفاوت‌ها می‌باشد.   |
| نقش دانش‌آموختگان | در هر دو برنامه نقش مراقبتی، حمایتی، آموزشی و مشاوره‌ای به چشم می‌خورد.   | برنامه ایران نقش پژوهشی را نیز مورد توجه قرار داده ولی برنامه CWRU بیشتر اجزای متمایز نقش مراقبتی یعنی تسکین‌دهنده، مدافع، مشوق و نقش مکمل و جبران‌کننده را در نظر دارد.   |
| پیامدها           | ارتباط موثر، آموزش به بیمار، مشارکت و هماهنگی تیم مراقبت از مواردی است که مورد تاکید هر دو برنامه بوده است.                 | برنامه ایران نقش پژوهشی را نیز مورد توجه قرار داده ولی برنامه CWRU بیشتر اجزای متمایز نقش مراقبتی یعنی تسکین‌دهنده، مدافع، مشوق و نقش مکمل و جبران‌کننده را در نظر دارد.   |
| محتوای درسی       | مدت هر دو برنامه چهار ساله می‌باشد. هر دو برنامه دارای دروس عمومی، پایه و اختصاصی است. در مجموعه دروس تشابهاتی دیده می‌شود. | تفاوت‌ها در میزان واحدهای دروس پایه، عمومی و اختصاصی می‌باشد. دروس عمومی در CWRU بسیار متنوع بوده و میزان واحد کمتری نسبت به برنامه ایران دارد. محتوای دروس، دارای تفاوت‌هایی می‌باشد. بطور مثال نگاه جهانی به بهداشت، رهبری در جامعه، تغییر در جامعه و کوموربیدیتی و سالمندی در برنامه CWRU به چشم می‌خورد. وجود پروژه‌های کپستون، سمینارهای دانشگاهی و دپارتمانی و نیز سینور پرسپکتورشیپ از تفاوت‌های دو برنامه است. |

### بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این مطالعه مقایسه تطبیقی برنامه درسی کارشناسی پرستاری ایران و دانشکده فرانسیس پین بولتون دانشگاه CWRU ایالت اوهایو آمریکا بود. در برنامه درسی کارشناسی پرستاری ایران علی‌رغم وجود شباهت‌ها، تفاوت‌هایی هم در مقایسه با برنامه درسی دانشگاه CWRU مشاهده شد.

با نگاهی به تاریخچه، می‌توان دریافت، سیر تکاملی و رو به پیشرفت براساس تغییرات سنی، تکنولوژی و ... موجود در جامعه در حال وقوع می‌باشد (۱۶). در مقایسه تعریف رشته در ایران و CWRU آمریکا، تاکید هر دو بر ارائه مراقبت‌های بهداشتی با بکارگیری توانمندی‌های نظری و عملی است. در تعریف رشته در ایران، گروه‌های هدف و طیف سلامت از پیشگیری تا بازتوانی و نیز ابعاد مختلف انسانی به گونه‌ای جامع، مورد توجه قرار گرفته است.

در خصوص اهداف، محتوای درسی ارائه شده در دانشگاه CWRU می‌تواند پاسخگوی این اهداف باشد. ولی در ایران بصورت کلی تربیت دانش‌آموختگانی با دانش و مهارت نظری و عملی در مراقبت از بیماران عنوان شده است.

رسالت دانشگاه CWRU تربیت پیشگامان پرستاری در آموزش، پژوهش و عملکرد است و مقصود این کار خود راه ایجاد و ارتقا سلامت در افراد جامعه می‌داند. تسهیلات و امکانات آموزشی بالا و نیز جایگاه خوب دانشگاه در سطح آمریکا و جهان، ماموریت ذکر شده را قابل دستیابی می‌سازد. در ایران، دروس و محتوا و روش‌های آموزشی سبب توانمندسازی فراگیران در تمام سطوح مراقبت به یک میزان نشده است و

بیشتر محتوای دروس و روش‌های آموزشی تاکید بر پیشگیری سطح دوم دارد. بنابراین با استفاده از محتوای غنی از علوم مراقبت در دو سطح پیشگیری سطح اول و سوم می‌توان به بهبود و توسعه آموزشی و مراقبتی و نیز اهداف مرتبط با آن و رسالت مدنظر کمک نمود.

در خصوص نحوه پذیرش، مرحله‌ای جهت بررسی وضعیت جسمی و روانی داوطلبین در ایران وجود ندارد. به همین دلیل، مشاهده می‌شود برخی از دانشجویان در مراحل مختلف آموزشی ترک تحصیل نموده و انصراف می‌دهند. لذا، پذیرش دانشجویان، صرفاً با آزمون متمرکز نیاز به بازنگری دارد و انجام مصاحبه پیشنهاد می‌شود. در CWRU مشاوران پذیرش دانشگاهی با در نظر گرفتن پیشینه تحصیلی، تجربیات زندگی و علایق داوطلبین، هر درخواست را با دقت بررسی می‌کنند. معرفی خود و توصیه‌نامه از معلمان نیز از مدارک لازم جهت پذیرش است. همچنین یک مصاحبه اختیاری می‌تواند شانس پذیرش داوطلب را افزایش دهد. آزمون‌های تست ارزیابی تحصیلی (Scholastic Aptitude Test) و تست دانشکده آمریکا (American College Testing) آزمون‌های ورود به دانشگاه در آمریکا است (۱۷). بنابراین، در صورت عدم قبولی، این فرصت وجود دارد که در همان سال دوباره آزمون داده شود. ولی در ایران آزمون سراسری سالی یک بار برگزار شده و در صورت عدم قبولی، داوطلب باید یک سال در انتظار آزمون بعدی باشد. بنابراین پیشنهاد می‌شود علاوه بر انجام مصاحبه، آزمون سراسری نیز حداقل سالی دو بار برگزار گردد. در این راستا، مطالعه افشاری و همکاران نشان می‌دهد برنامه کارشناسی پرستاری ایران اصلاحاتی در راستای گزینش دانشجویان نیاز دارد (۱۸). طبق پیامدهای مورد انتظار در دانشگاه CWRU، از دانش‌آموختگان

موضوعی است که می‌تواند در یک ساعت در هفته برای مدت کامل یک ترم تحصیلی، معمولاً چهارده هفته همراه با یک دوره امتحان نهایی ارائه شود. برای دوره‌های کارشناسی، یک واحد ساعت، شامل کار مرتبطی است که می‌تواند توسط یک دانشجوی معمولی، در ۲-۳ ساعت تلاش در خارج از کلاس تکمیل شود. همچنین نسبت ساعات بالینی به واحد ساعت ۴ به ۱ است و برای ساعات آزمایشگاهی ۲ به ۱ می‌باشد. در برنامه درسی CWRU، سه سمینار در مجموع به میزان ۱۰ واحد ساعت در طول سال‌های تحصیل توسط دانشجو، در زمینه‌های جهان طبیعی، جهان اجتماعی و جهان نمادین ارائه می‌گردد که می‌تواند سبب تقویت مهارت‌های نوشتاری، گفتاری، سواد اطلاعاتی، روش تحقیق و تفکر انتقادی گردد.

همچنین پروژه Senior Capstone که یک برنامه کاربردی است که به دانشجویان ارشد (Senior) کارشناسی پرستاری فرصتی برای تجزیه و تحلیل مفاهیم مراقبت‌های بهداشتی، سیاست‌های بهداشتی و مالی، فرهنگی و اخلاقی می‌دهد. در ایران دروس و محتواها و روش‌های آموزشی به گونه‌ای نیست که بتواند سبب توسعه ویژگی‌هایی از قبیل استدلال بالینی و تفکر انتقادی، خلاقیت و ابتکار فراگیر شود. این ویژگی‌ها یک فرایند ضروری برای عمل پرستاری سالم، کارآمد و هوشمندانه است. برنامه‌های آموزشی پرستاری باید نگرش‌هایی را که تفکر انتقادی و بسیج مهارت‌های استدلال انتقادی را ترویج می‌کنند، اتخاذ کند (۲۱). در برنامه آموزشی CWRU به واحد درسی مراقبت از بزرگسالان و سالمندان با تغییرات پیچیده سلامت به میزان ۴/۵ واحد اشاره شده است. هدف از این دوره توسعه دانش و مهارت فراگیر برای مراقبت از بزرگسالان با چند بیماری و پیچیدگی حوزه‌های فیزیکی، روانی، اجتماعی، معنوی و اخلاقی مراقبت و شرایط همراه وابسته به فناوری هم در بیمار و هم خانواده می‌باشد. لازم به ذکر است، ۴۰ درصد کشورهای جهان، در حال تجربه درجاتی از سالمندی جمعیت هستند. براساس نتایج مطالعه رحیمی، ایران جزء کشورهایی است که مراحل سالمندی را سریع‌تر از کشورهای توسعه یافته خواهد پیمود و به درجات بالایی از سالمندی جمعیت خواهد رسید (۲۲). با این همه محتوای درسی کارشناسی پرستاری ایران، با وجود عناوین درسی پرستاری بزرگسالان و سالمندان، نتوانسته است جوابگوی

انتظار می‌رود، عملکرد مبتنی بر شواهد، مهارت‌های رهبری، استدلال بالینی، مشارکت بین حرفه‌ای، کاربرد فناوری اطلاعات، مراقبت فرد محور، آموزش به بیمار و خانواده، نقد تحقیقات و بکارگیری در بالین، رعایت اصول اخلاقی مراقبت و ارتباط موثر و توسعه سیاست‌های مراقبت‌های بهداشتی را که یقیناً در ایفای بهتر نقش پرستار و مراقبت با کیفیت، اثرگذار است را فرا گرفته باشند. در ایران، براساس محتوای درسی تحقیق در پرستاری و آمار حیاتی و نیز فناوری اطلاعات در پرستاری، عملکرد مبتنی بر شواهد هدف مهم و اساسی است که می‌توان از یک دانش‌آموخته پرستاری انتظار داشت. مراقبت فرد محور نیز از پیامدهای مهمی است که در برنامه درسی CWRU مشاهده می‌شود. مراقبت فرد محور، فرایندی پویا و ارزشمند است که با در نظر گرفتن ترجیحات و نیازهای بیماران و توجه به مشارکت بیمار در جهت حفظ استقلال فردی و کسب توانایی در امر مراقبت و سامان دهی کمبود آگاهی‌های شناختی بیمار، می‌تواند در جهت رضایتمندی و توسعه کیفیت مراقبت‌ها گام بردارد (۱۹). بنابراین لازم است این پیامد مهم و اساسی مورد توجه مدرسين و مدیران قرار گیرد. در این راستا، عزیزی و همکاران مطالعه‌ای در خصوص مقایسه برنامه کارشناسی پرستاری ایران و ویدنر آمریکا انجام داده‌اند و به این نتیجه رسیده‌اند، ایران در آموزش مهارت‌هایی چون استدلال بالینی، تفکر انتقادی و عملکرد مبتنی بر شواهد ضعیف عمل کرده است (۲۰).

در رابطه با نقش دانش‌آموختگان، با وجود این که این عنصر برنامه درسی در CWRU کاربردی‌تر و متمایزتر تعریف شده است، اما به طور کلی وظایف مراقبتی-حمایتی، آموزشی و مشاوره‌ای در هر دو برنامه همانند بوده و در برنامه آموزشی ایران افزون بر نقش‌های ذکر شده به وظایف پژوهشی نیز اشاره شده است. که در سطوح مختلف کارشناسان پرستاری، این وظایف مشاهده می‌شود.

در خصوص تعداد واحد و عناوین درسی دو برنامه آموزشی، هر دو برنامه آموزشی دارای دروس عمومی، پایه و تخصصی است و چهار ساله می‌باشد. تعداد واحدهای درسی در برنامه ایران، کاملاً مشخص است و هر واحد دروس نظری ۱۷، عملی ۳۴ و بالینی ۵۱ ساعت می‌باشد. ولی در CWRU مفهوم واحد-ساعت تعریف شده است. بر این اساس برای دوره‌های در قالب سخنرانی، یک واحد ساعت، نشان‌دهنده محتوای

مهارت‌ها و دانش و توانمندی‌های مراقبت از شرایط پیچیده و همراه باشد. لذا پیشنهاد می‌گردد، واحد درسی مانند واحد درسی فوق در ایران نیز ارائه گردد.

در سال آخر برنامه آموزشی CWRU، برنامه سینیور پرسپتورشیپ با هدف تسهیل گذار فراگیران به حرفه پرستاری و ورود رسمی تر به حرفه اجرا می‌شود. تاکید این برنامه بر راهبردهای بالینی پرستاری است که برای ارائه مراقبت جامع طراحی شده است. اما در ایران محققان معتقدند که پرستاران تازه فارغ‌التحصیل از آمادگی لازم برای ورود به محیط کار برخوردار نیستند (۲۳). بنابراین، بهره‌گیری از پرستاران بالینی ماهر و با تجربه در امر آموزش دانشجویان پرستاری، با عنوان پرسپتورشیپ، می‌تواند راهگشای مشکلات بالینی فراگیران در امر آموزش بالینی باشد. بسیاری از مطالعات اثربخشی این مدل را در افزایش کیفیت آموزش بالینی فراگیران مورد تاکید قرار داده‌اند (۲۴). بنابراین پیشنهاد می‌شود با رفع موانع این برنامه اثربخش، در اجرای آن اهتمام نمود.

در برنامه درسی ایران، سوق خدمات و مراقبت‌های پرستاری از بیمارستان به جامعه و منزل، مشاهده می‌شود. با این وجود، این امر پس از فارغ‌التحصیلی، کاربرد و محقق نشده است. در حال حاضر بیشتر باور و اعتقاد مسئولین نظام سلامت مبتنی بر اشتغال پرستاران در مراقبت‌های بالینی در بیمارستان‌ها می‌باشد و در محتوای برنامه درسی ایران نیز غالب تمرکز، بر درمان بیماری‌ها است و به بعد پیشگیری و بازتوانی عنایت کمتری شده است (۱۳). بنابراین، پیشنهاد می‌شود محتوای دروس و آموزش‌ها بر نیازهای مبتنی بر جامعه متمرکز شود و موانع عملیاتی شدن این مهم مرتفع گردد. از نقاط قوت برنامه درسی ایران حضور فراگیران در یانزده کارگاه اجباری است. این کارگاه‌ها سبب ارتقا دانش، نگرش و مهارت‌های ارتباطی و اخلاقی، کنترل عفونت و ایمنی، مهارت‌های مدیریتی و آشنایی با مخاطرات شغلی خواهد شد.

در CWRU، بعد از اتمام واحدهای نظری و عملی، فارغ‌التحصیلان قبل از ورود به عرصه کار، در یک آزمون تعیین صلاحیت، تحت عنوان NCLEX (National Council Licensure Examination) شرکت می‌نمایند. این آزمون‌ها توسط شورای ملی و دولتی پرستاری برگزار می‌شود. در ایران، بعد از فارغ‌التحصیلی برای شروع به کار، نیازی به آزمون

دریافت مجوز نیست و تنها در برنامه آموزشی قید شده است که پس از اتمام کارآموزی در عرصه و جهت فراغت از تحصیل، موفقیت در آزمون عملی نهایی ضروری می‌باشد. علی‌رغم مزایای این آزمون‌ها، برای سنجش همه جنبه‌های بالینی مناسب نیست و مواردی همچون نیروی انسانی مجرب، منابع و امکانات، زمان بر بودن، جزء مشکلات اجرایی این آزمون‌ها مطرح می‌شوند (۲۵). علاوه بر این، آزمون تایید صلاحیت حرفه‌ای پرستاری نیز یک امتحان جامع علمی جهت کسب پروانه صلاحیت حرفه‌ای پرستاری در کشور ایران است. داشتن پروانه صلاحیت حرفه‌ای هیچ‌گونه الزامی برای استخدام فرد دارنده این پروانه ایجاد نمی‌کند و داوطلبان در هر زمان و بصورت اختیاری می‌توانند در این آزمون‌ها شرکت نمایند. بنابراین پیشنهاد می‌شود مانند بسیاری از دانشگاه‌های پیش‌رو، این آزمون قبل از شروع به کار فارغ‌التحصیلان پرستاری بصورت اجباری برگزار گردد و شرط ورود به محیط کار، امتیاز قبولی در این آزمون باشد.

محدودیت در دسترسی به برخی اطلاعات برنامه درسی دانشگاه کیس وسترن رزرو از محدودیت‌های مطالعه بود. ارائه واحدهای بالینی در هفته‌های اول آموزش پرستاری، اجرای برنامه پرسپتورشیپ، ارائه محتوای درسی مبتنی بر نیازهای جامعه و گروه سنی بزرگسالان و سالمندان و نیز پروژه‌های درسی که منجر به ارائه راه‌حل در جهت مرتفع نمودن چالش‌های حوزه سلامت انجام می‌شود و نیز سمینارهای دانشگاهی و گروهی مختلف که باعث توسعه مهارت‌های مختلف در فراگیر می‌شود، از ویژگی‌های بارز و متفاوت برنامه درسی CWRU می‌باشد. با بررسی موارد مذکور و بهره‌مندی از نقاط قوت برنامه درسی دانشگاه کیس وسترن رزرو می‌توان به غنای برنامه درسی ایران افزود. در پایان پیشنهاد می‌شود، برای ارتقا مهارت‌های نوشتاری و تفکر انتقادی، محتوایی از قبیل سمینارها و پروژه‌های کیستون اجرا گردد و با تعدیل و تنوع‌سازی دروس عمومی و نیز دروس مبتنی بر ویژگی‌های جمعیتی ایران، سبب ارتقا آموزش پرستاری شد.

## تشکر و قدردانی

از راهنمایی‌های ارزشمند گروه پرستاری دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی کمال سپاس را داریم.

فاطمه مقدم (نویسنده اول) پرورش ایده اصلی کار، تحلیل داده‌ها و نگارش بخشی از نتایج ۳۰ درصد؛ نرگس ارسلائی (نویسنده دوم) نظارت بر تحلیل داده‌ها ۲۰ درصد؛ لادن ناصح (نویسنده سوم) نگارش بخشی از نتایج ۱۰ درصد؛ مریم احمدی (نویسنده چهارم) جمع‌آوری بخشی از داده‌ها ۱۰ درصد؛ فاطمه تقی‌لی (نویسنده پنجم) نگارش بخشی از نتایج ۱۰ درصد؛ مسعود فلاحی خشک‌ناب (نویسنده مسئول و ششم) نظارت بر جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها ۲۰ درصد.

### تأییدیه اخلاقی

مقاله حاضر نیاز به کد اخلاق ندارد.

### تضاد منافع

نویسندگان مقاله هیچگونه تعارض منافع را عنوان نمی‌کنند.

### سهم نویسندگان

### حمایت مالی

این مقاله هیچگونه حمایت مالی نداشته است.

## References

- Hosseini Lergani SM, Yadegarzardeh R. A review of various models of university curriculum design and development in higher education: presenting a proposed model for Iran's higher education. *Journal of Higher Education Curriculum Studies*. 2021; 11(22):49-88. [In Persian]
- Khosravi M, Arman M. A model for implementing innovation in a curriculum system, higher education. *Journal of Innovation and Value Creation*. 2015; 3(7):65-84. [In Persian] Article ID : 20200503281
- Makarem A, Movahed T, Sarabadani J, Shakeri M, Asadian Lalimi T, Eslami N. Evaluation of educational status of oral health and community dentistry department at Mashhad Dental School using CIPP evaluation model in 2013. *Journal of Mashhad Dental School*. 2014; 38(4):347-62. [In Persian]
- Milliar PM, Greenaway R, Schmidt J. Using curriculum design principles to renew teaching and learning in developmental psychology. In: *Refereed papers from the 40th HERDSA Annual International Conference 2017 Jun 27 (pp. 250-260)*. Higher Education Research and Development Society of Australasia (HERDSA).
- Borzou SR, Oshvandi K, Cheraghi F, Moayed MS. Comparative study of nursing PhD education system and curriculum in Iran and John Hopkins School of Nursing. *Educ Strategy Med Sci*. 2016; 9(3):194-205. [In Persian]
- Nikfarid L, Ashktorab T. Understanding of neonatal intensive care nurse practitioner students of situation of their profession in Iran: A qualitative study. *IJNR*. 2013; 8(2):37-46. [In Persian]
- Ashrafi Z, Babamohamadi H, Nobahar M. Comparative study of master's critical care nursing program in Iran and Melbourne, Australia and strategies for promotion in Iran. *JNE*. 2019; 8(4):9-18. [In Persian]
- Educational program of Continuous nursing undergraduate course [Internet]. [Cite 7/3/2022]. Available from: [https://hcmep.behdasht.gov.ir/uploads/369/doc/KP\\_Parastari93.pdf](https://hcmep.behdasht.gov.ir/uploads/369/doc/KP_Parastari93.pdf)
- Salminen L, Stolt M, Saarikoski M, Suikkala A, Vaartio H, Leino-Kilpi H. Future challenges for nursing education--a European perspective. *Nurse Educ Today*. 2010; 30(3):233-8. DOI: 10.1016/j.nedt.2009.11.004
- Aliyari S, Maleki H, Pazargadi M, Abbaspour A. Developing and standardization of quality evaluation and accreditation indicators for curricula of baccalaureate degree nursing education in Iran. *Annals of Military and Health Sciences Research*. 2012; 10(1):50-61. [In Persian]

11. Arshadi M, Rahkarfarshi M. Conformity of nursing researches with comprehensive health plan of Iran case study Master's Theses and PhD: Nursing of Tabriz University of Medical Sciences. *Health Info Manage J*. 2015; 12(1):61-8. [In Persian]
12. Borzuo SR, Nooreddini A, Tehrani TH. Comparative study of nursing program in Iran and Australia: A descriptive-comparative study. *JNE*. 2021; 10(3). [In Persian]
13. Adib Hajbaghery M, Mazhariadzad F. A comparative study of nursing bachelor's education program in Iran and UCLA. *Military Caring Sciences*. 2019; 6(2):158-68. [In Persian]
14. Case Western Reserve University. Bachelor of Nursing Science (BSN). Case Western Reserve University; 2022. Available at: <https://case.edu/nursing/programs/bsn>
15. Wojniak J, George Z, F. Bereday (Zygmunt Fijałkowski) and his comparative method in educational research. *SHS Web Conf*. 2018; 48. DOI: 10.1051/shsconf/20184801050
16. Hosseini-Chavoshi M, Abbasi-Shavazi MJ. Demographic transition in Iran: changes and challenges. *Population dynamics in muslim countries. Assembling the Jigsaw*. 2012; 97-115. DOI: 10.1007/978-3-642-27881-5-7
17. ACT vs. SAT: How to decide which test to take [Internet]. [Cite 8/1/2021]. Available from: <https://www.usnews.com/education>
18. Azizi S, Nobahar M, Babamohamadi H. Undergraduate nursing curriculum at Iranian and universities and widener university in the USA. *JNE*. 2019; 8(2):9-19. [In Persian]
19. Esmaeili M, Ali Cheraghi M, Salsali M. Barriers to patient-centered care: A thematic analysis study. *International Journal of Nursing Knowledge*. 2014; 25(1):2-8. DOI: 10.1111/2047-3095.12012
20. Borzuo SR, Cheraghi F, Nabavian M, Afshari A. A comparative study of Iran and America bachelor of nursing course. *Nursing Development in Health Journal*. 2019; 10(2):41-56. [In Persian]
21. Papatthanasidou IV, Kleisaris CF, Fradelos EC, Kakou K, Kourkouta L. Critical thinking: The development of an essential skill for nursing students. *Acta Inform Med*. 2014; 22(4):283-6. DOI: 10.5455/aim.2014.22.283-286
22. Rahimi A. Aging situation in Iran and some selected countries of the world. 2016; 5(4):31-26. [In Persian]
23. Heydari A, Alizadeh B, Mazloun S. The effect of preceptorship program on clinical skills of undergraduate nursing students. *Iranian Journal of Medical Education*. 2013; 13(7):588-600. [In Persian]
24. Duteau J. Making a difference: The value of preceptorship programs in nursing education. *J Contin Educ Nurs*. 2012; 43(1):37-43. DOI: 10.3928/00220124-20110615-01
25. Daryazadeh S, Faghihi A, Jokar F, Yaghini O, Esmaeeli A. Medical students' viewpoints about clinical competency exam: A qualitative study. *Iranian Journal of Medical Education*. 2017; 17:100-109. [In Persian]



## Comparative Study of Nursing Bachelor program in Iran and CWRU

Fatemeh Moghaddam<sup>1</sup>, Narges Arsalani<sup>2</sup>, Ladan Naseh<sup>1</sup>, Maryam Ahmadi<sup>1</sup>,  
Fatemeh Taghlili<sup>1</sup>, Masoud Fallahi Khoshknab<sup>3</sup>

1. PhD Student, Nursing, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.
2. PhD, Nursing, Iranian Research Center on Aging, Department of Nursing, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.
3. PhD, Nursing, Department of Nursing, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

### Abstract

**Background:** Most of the countries use comparative researches to review and modify the curricula in the face of external developments. The present study was conducted with the aim of investigating the similarities and differences between Iran and Case Western Reserve's nursing curriculum in the state of Ohio, USA.

**Methods:** The current comparative descriptive study was conducted in 2022 at the University of Social welfare and Rehabilitation Sciences and, using the model of Bardi comparative studies. The data were analyzed in four stages: description, interpretation, juxtaposition and comparison. According to the mentioned method, the latest version of Iran's nursing bachelor's program (approved in 2013) was obtained from the website of the Ministry of Health and Case Western Reserve University's nursing bachelor's program from the website of that university. Data analysis was done by putting together elements of the programs and comparing their strengths and weaknesses.

**Results:** Employing clinical nurses as trainers or implementing a perceptorship program, how to enter the field, how to enter the labor market, seminars and problem solving projects, providing courses such as courses based on the needs of society and the population, as well as the role of graduates, expected outcomes. In addition, diversity in general subjects was one of the main differences between the two curricula.

**Conclusion:** In order to improve writing skills and critical thinking, it is necessary to consider content such as seminars and problem-solving projects, as well as to diversify general courses and considering the characteristics of the population and relevant diseases in Iran, to consider the inclusion of courses that match the conditions. Take Patient-centered care, evidence-based practice, use of technology, and finally knowledge and skills in health policy are important consequences that should be given more attention.

**Keywords:** Comparative Study, Curriculum, Bachelor of Nursing, USA, Iran.

### Correspondence:

Masoud Fallahi Khoshknab, PhD, Department of Nursing, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

ORCID:  
0000-0003-0507-0107

Email:  
fallahi@uswr.ac.ir

### Original Article

Received: 2022 December 25

Accepted: 2023 April 25

**Citation:** Moghaddam F, Arsalani N, Naseh L, Ahmadi M, Taghlili F, Fallahi Khoshknab M. Comparative Study of Nursing Bachelor program in Iran and CWRU. *Development Strategies in Medical Education*. 2022; 10(3):73-81.